Joi, 29 aprilie 2021

P9_TA(2021)0156

Bolivia și arestarea fostei președinte Jeanine Añez și a altor funcționari

Rezoluția Parlamentului European din 29 aprilie 2021 referitoare la Bolivia și la arestarea fostei președinte Jeanine Añez și a altor funcționari (2021/2646(RSP))

(2021/C 506/11)

Parlamentul European,

— având în vedere rezoluția sa din 28 noiembrie 2019 referitoare la situația din Bolivia [1],

— având în vedere declarația din 23 octombrie 2020 a Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, în numele Uniunii Europene, privind alegerile generale din Bolivia și declarația din 14 martie 2021 a purtătorului său de cuvânt privind ultimele evoluții din Bolivia,

— având în vedere comunicatul de presă din 16 martie 2021 al Comisiei Interamericane pentru Drepturile Omului (IACHR) privind respectarea standardelor interamericane pentru un proces echitabil și accesul la justiție în Bolivia,

— având în vedere declarația din 13 martie 2021 a purtătorului de cuvânt al Secretarului General al Organizației Națiunilor Unite privind Bolivia,

— având în vedere declarațiile Secretariatului General al Organizației Statelor Americane (OAS) din 15 și 17 martie 2021 privind situația din Bolivia,

— având în vedere Constituția politică a Boliviei,

— având în vedere Convenția americană privind drepturile omului (Pactul de la San José),

— având în vedere Pactul internațional cu privire la drepturile civile și politice,

— având în vedere articolul 144 alineatul (5) și articolul 132 alineatul (4) din Regulamentul său de procedură,

A. întrucât, de la alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2019, situația politică și socială din Bolivia rămâne extrem de îngrijorătoare; întrucât cel puțin 35 de persoane au murit și 833 au fost rănite în contextul protestelor violente și larg răspândite, iar multe altele au fost reținute, fără respectarea garanțiilor procedurale, existând relatări despre încălcări pe scară largă ale drepturilor omului și abuzuri împotriva acestora; întrucât președintele Evo Morales a demisionat și a părăsit țara; întrucât mai multe demisii au condus la un vid de putere, iar al doilea vicepreședinte al Senatului, Jeanine Añez, și-a asumat președinția interimară în conformitate cu Constituția; întrucât Tribunalul Constituțional Plurinațional din Bolivia (TCP) a aprobat președinția interimară a dnei Jeanine Áñez;

B. întrucât, în temeiul mandatului lor constituțional, Jeanine Áñez și autoritățile interimare au luat măsurile necesare pentru a organiza noi alegeri democratice, incluzive, transparente și corecte, care au avut loc în octombrie 2020, în ciuda provocărilor legate de COVID-19; întrucât Luis Arce, din partidul MAS, a câștigat președinția și a fost recunoscut ca atare de Jeanine Áñez, precum și de comunitatea internațională, inclusiv de Uniunea Europeană, asigurându-se un transfer de putere transparent și pașnic;

C. întrucât în ultimele luni a fost confirmată anularea sau încetarea mai multor procese împotriva susținătorilor partidului MAS, iar numărul amenințărilor cu persecutarea judiciară a politicienilor care se opun guvernului MAS a crescut; întrucât, la 18 februarie 2021, Adunarea Plurinațională a aprobat Decretul Suprem nr. 4461, vag, acordând o amnistie și grațiere generală susținătorilor guvernului președintelui Arce urmăriți penal în timpul administrației Áñez pentru infracțiuni legate de „criza politică” care a început în octombrie 2019;

[1] Texte adoptate, P9_TA(2019)0077.

D. întrucât, la 13 martie 2021, Jeanine Áñez, doi dintre miniștrii săi, fostul ministru al energiei Rodrigo Guzmán și fostul ministru al justiției Álvaro Coimbra, precum și alte persoane care au constituit guvernul interimar în perioada 2019-2020 au fost reținuți sub acuzația de „terorism, rebeliune și conspirație" și sunt acuzați de procurori că au participat la o lovitură de stat în 2019; întrucât arestarea lor preventivă a fost prelungită la șase luni, iar fosta președintă Añez este pasibilă de o pedeapsă de 24 de ani de închisoare; întrucât urmează să fie emis un mandat de arestare pentru alți trei foști miniștri; întrucât fostei președinte Jeanine Áñez i s-a refuzat inițial asistența medicală în timpul detenției;

E. întrucât procurorii au adus acuzații pe baza unei plângeri depuse de un fost membru al Congresului din partea MAS și susțin că persoanele menționate mai sus „au promovat, au condus, au fost membri și au sprijinit" organizații al căror obiectiv era de a distruge „ordinea constituțională" a Boliviei; întrucât procurorii au acuzat-o pe Jeanine Áñez în calitate de președintă interimară, dar nu în calitate de persoană civilă sau în urma exercitării oricărei alte funcții publice; întrucât articolul 159 alineatul (11), articolul 160 alineatul (6), articolul 161 alineatul (7) și articolul 184 alineatul (4) din Constituția din 2009 și Legea din 8 octombrie 2010 prevăd o procedură specială pentru judecarea președintelui, a vicepreședintelui și a înaltelor autorități din cadrul diferitelor instanțe; întrucât procedura judiciară împotriva președintei Áñez, urmată de urmărirea penală, nu respectă dreptul constituțional bolivian; întrucât dovezile din documentația însoțitoare par neclare;

F. întrucât cei acuzați de aceste infracțiuni susțin că sunt persecutați; întrucât cei care au fost arestați până acum susțin că acuzațiile nu le-au fost aduse la cunoștință în mod corespunzător, deși Parchetul General a subliniat că mandatele de arestare au fost emise în conformitate cu legea și fără a se încălca drepturile deținuților; întrucât Biroul Ombudsmanului a decis să monitorizeze acțiunile poliției și ale Parchetului Boliviei pentru a asigura respectarea garanțiilor procedurale și a dreptului persoanelor arestate la apărare;

G. întrucât articolul 3 din Carta democratică interamericană definește separația și independența puterilor în stat ca element esențial al democrației reprezentative; întrucât articolul 8 din Pactul de la San José evidențiază garanțiile judiciare și garanțiile procedurale; întrucât mai multe organizații internaționale și-au exprimat îngrijorarea cu privire la utilizarea abuzivă a mecanismelor judiciare în Bolivia și la faptul că acestea sunt utilizate din ce în ce mai mult ca instrumente represive de către partidul aflat la guvernare; întrucât președintele nou-ales Arce a promis că, în timpul guvernării sale, nu va exista nicio presiune politică asupra procurorilor și a judecătorilor;

H. întrucât credibilitatea sistemului judiciar bolivian este afectată de relatările continue privind lipsa de independență, ingerințele politice generalizate și corupția;

I. întrucât IACHR a accentuat că anumite legi boliviene împotriva terorismului încalcă principiul legalității, deoarece includ, printre altele, o definiție globală a terorismului, care este în mod inevitabil prea largă sau vagă; întrucât statele ar trebui să respecte principiul legalității atunci când definesc infracțiunile; întrucât plângerile depuse la TCP prin care se solicită ca articolul 123 din Codul penal privind infracțiunea de rebeliune și articolul 133 privind terorismul să fie declarate neconstituționale din cauza unei presupuse încălcări a Convenției americane privind drepturile omului și a Constituției Boliviei, sunt în curs de soluționare de către TCP;

J. întrucât UE este un partener de durată al Boliviei și ar trebui să continue să sprijine instituțiile sale democratice, consolidarea statului de drept, drepturile omului și dezvoltarea sa economică și socială; întrucât UE a jucat un rol important, facilitând acțiunile de pacificare a țării din 2019 și 2020 și susținând organizarea alegerilor,

1. denunță și condamnă detenția arbitrară și ilegală a fostei președinte interimare Áñez, a doi dintre miniștrii săi, precum și a altor prizonieri politici; invită autoritățile boliviene să îi elibereze imediat și să renunțe la acuzațiile motivate politic împotriva lor; solicită un cadru de justiție transparentă și imparțială, fără presiuni politice, și îndeamnă autoritățile să ofere toată asistența medicală necesară pentru a le asigura starea de bine;

2. subliniază că fosta președintă Áñez și-a respectat pe deplin îndatoririle care îi reveneau în temeiul Constituției Boliviei în calitate de al doilea vicepreședinte al Senatului atunci când a umplut vidul prezidențial cauzat de demisia fostului președinte Evo Morales în urma revoltelor violente declanșate de tentativa de fraudă electorală; evidențiază că Tribunalul Plurinațional din Bolivia a aprobat transferul de putere către Jeanine Áñez; observă că alegerile din 18 octombrie 2020 s-au desfășurat fără incidente și cu garanții democratice depline;

Joi, 29 aprilie 2021

3. își exprimă îngrijorarea cu privire la lipsa de independență și imparțialitate a sistemului judiciar bolivian și la prevalența problemelor structurale; constată că această lipsă de independență afectează accesul la justiție și, mai general, reduce încrederea cetățenilor în sistemul național de justiție; denunță presiunea politică exercitată asupra sistemului judiciar pentru ca acesta să îi persecute pe oponenții politici și reliefează cât de importante sunt respectarea garanțiilor procedurale și asigurarea faptului că sistemul judiciar nu este supus niciunei presiuni politice; subliniază că victimele merită o justiție reală și imparțială și că toți cei responsabili ar trebui să fie trași la răspundere, fără a se acorda amnistii sau grațieri pe baza opiniilor lor politice; solicită respectarea deplină a independenței puterilor și transparența deplină a tuturor procedurilor judiciare;

4. accentuează că toate procedurile judiciare trebuie să se desfășoare cu respectarea deplină a principiului unui proces echitabil, consacrat în dreptul internațional; subliniază că acestea ar trebui să ofere garanții judiciare, asigurând protecția judiciară și accesul la justiție, ca parte a unui sistem de justiție independent și imparțial, nesupus interferențelor din partea altor instituții de stat;

5. îndeamnă Bolivia să întreprindă schimbări și reforme structurale ale sistemului judiciar, în special ale componenței acestuia, fără întârziere, pentru a garanta procese echitabile și credibile, imparțialitate și respectarea garanțiilor procedurale; invită guvernul bolivian să abordeze problema larg răspândită a corupției din țară; invită guvernul bolivian să modifice articolele din Codul penal privind infracțiunile de rebeliune și terorism, care includ definiții prea largi ale terorismului și, prin urmare, generează posibile încălcări ale principiilor legalității și proporționalității;

6. invită Parchetul Boliviei să redeschidă ancheta privind presupusa direcționare de către guvernul Morales a 1,6 milioane USD din fonduri publice către firma de consultanță Neurona, prin efectuarea de plăți necuvenite;

7. reamintește caracterul indispensabil al unor canale de dialog consolidate și efective în cadrul instituțiilor boliviene pentru a promova valorile democratice, statul de drept și respectarea drepturilor omului; invită autoritățile boliviene să conducă un proces de reconciliere cu scopul de a dezamorsa tensiunea și ostilitatea latente în societatea boliviană;

8. își exprimă îngrijorarea cu privire la situația socială și politică gravă care se deteriorează în Bolivia din 2019 și regretă profund tragedia care s-a abătut asupra tuturor victimelor tulburărilor din Bolivia, aparținând tuturor părților; subliniază necesitatea stringentă de a susține caracterul statal multietnic și multilingv, pe deplin legitim; invită Bolivia să întreprindă schimbări și reforme structurale, inclusiv să numească un ombudsman independent și imparțial, pentru a aborda cauzele profunde ale crizelor care au izbucnit în țară;

9. consideră că UE și Bolivia ar trebui să continue și să își consolideze cooperarea și dialogul în contextul negocierilor SGP+, întrucât Bolivia este singura țară din Comunitatea Andină care nu are un acord cu UE; consideră că UE ar trebui să fie alături de Bolivia în continuare și să fie pregătită să se implice mai mult, cu condiția să se ia măsuri clare pentru a îmbunătăți situația și să se respecte democrația, statul de drept și drepturile omului;

10. încredințează Președintelui sarcina de a transmite prezenta rezoluție Consiliului, Comisiei, Vicepreședintelui Comisiei/Înaltului Reprezentant al Uniunii pentru afaceri externe și politica de securitate, guvernului Boliviei, Curții Constituționale Plurinaționale a Boliviei, Organizației Statelor Americane, Comisiei Interamericane pentru Drepturile Omului, Parlamentului Andin și Adunării Parlamentare Euro-Latinoamericane, Secretarului General al ONU și Înaltului Comisar al ONU pentru Drepturile Omului.